

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Compendium Totius Tractatus De S. Matrimonij
Sacramento R. P. Thomæ Sanches E Soc. Iesv**

Sánchez, Tomás

Coloniæ Agrippinæ, 1624

18. Arrha.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41559

sa accepit, sunt sponsalia. Idem dicendum, si fœmina requisita spontè manum dedit ad fidem recipiendam, *lib. 1. disputat. 22. num. 5. & 6.*

Arbiter, & Arbitrium.

1 Arbiter, & arbitrarius non possunt recusari, nisi existente nouâ causâ, vel denuò cognitâ, *lib. 7. disp. 113. & nu. 8.*

2 Quando requiritur arbitrium alicuius, & ille non vult arbitrari, vel malè arbitratur, debet recurri ad iudicem, *lib. 1. disp. 34. nu. 32.*

Archiepiscopus, & Archipresbyter.

1 Archiepiscopus, & Episcopi, possunt validè dispensare sine causa in constitutionibus suæ synodi diœcesanæ. Secus dicendum de decretis synodi prouincialis, *lib. 8. disp. 17. à nu. 32. usque ad 37.*

2 Archiepiscopus non potest adiri à subditis suffraganei, vt retractet sententiam matrimonij bis confirmatam, aut à qua appellatum non est, quando postea error reperitur, *lib. 7. disp. 100. nu. 9. & 10.*

3 Archipresbyter Ecclesiæ Cathedralis nō potest interesse matrimonio, nec administrare alia sacramenta in tota diœcesi. Secus, si esset deputatus, & esset annexum ex officio, sed hodie non est talis consuetudo, *lib. 3. disp. 27. num. 2.*

Arrha.

1 Arrha, quæ est lignum matrimonij contrahendi, valet in sponsalibus. Sed, vt valet, requiri-

requiritur. vt statim tradatur, etiam si dicat; do tibi centum pro pœna, si matrimonium tecum non contraxero, & re ipsâ tradat illa centum, *lib. 1. disp. 25. à nu. 2. 3. & 4.*

2 Acceptio arrhæ probatur solâ confessione recipientis, quando contrarium non probatur, *lib. 10. disp. 35. nu. 5.*

3 Arrhæ possunt constitui in quacumque quantitate. Vnde cautela est iusta pro matrimonij securitate, magnas arrhas tradere & stipulari in quadruplum: & si contrahentes sint minores, facere, vt parentes tradant, *lib. 1. disp. 35. n. 9. & 10.*

4 Arrhæ possunt constitui in specie, vt in quodam fundo, & vtriusque possunt opponi, *lib. 1. disp. 35. nu. 12. & 14.*

5 Tradens arrhas, eas amittit, si sua culpa matrimonium non sequatur. Eo autem sequuto redeunt ad tradenrem, & nil harum arrharum lucratur sponsa per osculum, *lib. 1. disp. 36. nu. 2. & 3.*

6 Qui absque culpa à sponsalibus resiliit, non amittit arrhas, quas tradidit, sed ipsi restituendæ sunt, v. g. si ingressus est religionem, aut ignorabat impedimentum canonicum inter illos. Secus dicendum, si conscius erat: vnde, si sibi reddantur, tenebitur restituere. Item non amittit arrhas, quando tradens arrhas in mora non fuit ante obitum suum, vel recipientis, contrahendi matrimonium, *lib. 1. disp. 36. n. 4. 5. & 6.*

7 Quando alter contrahens solus tradit arrhas, & culpa non tradentis matrimonium minimè sequitur; tenetur hoc restituere duplum, id est ipsas arrhas, & tantundem de suo patrimonio. Et si conuentum sit, vt restituat triplum, vel quadruplum, tenetur ad hoc: tamen, si fuerit minor 25. annis, non tenetur amplius, quàm ad id, quod recepit, *lib. 1. disp. 36. n. 7. & 8.* Et hoc non habet locum in foro conscientie ante iudicis sententiam, *lib. 1. disp. 37. n. 4.* Et debitor pœnæ conventionalis potest eam præscribere, si spatio triginta annorum non petatur, *lib. 1. disp. 37. n. 5.*

8 Quando vterque arrhas dedit, & recipit iniuste, resiliens suas perdit, & quas accepit, restituere tenetur. Quando vtraque quantitas æqualis est, & omnia, quæ dicta manent, vt non tradens arrhas teneatur ad duplum, & quadruplum, habent locum, etiam attento iure canonico, *l. 1. disp. 7. n. 9. & 11.*

9 Pater tradens arrhas, & promittens filie matrimonium, non amittit illas, si faciat, quidquid in se est; vt filia adimpleat, & illa non vult, *lib. 1. disp. 26. nu. 13.*

10 Ille, qui fornicatus est, vel aliud vitium patitur, ob quod, si alter sciret, posset à sponsalibus validè contractis resiliere: si, dum est ignarus, resiliat, lucratur arrhas, & potest eas retinere, *l. 1. disp. 68. n. 10.*

Arrha apponitur in contractu ingrediendi religionem cum religiosi, vel alio homine inito, est

to, est omnino irrita. Secus in voto facto Deo, & in voto matrimonij ineundi, quando validum est, *lib. 1. disp. 39. nu. 5. & 6.*

Arrba Hispana.

1 Arrhas Hispanas non lucratur vxor putatiua, quando vterque coniux credidit matrimonium valere, *lib. 6. disp. 20. nu. 3.*

2 Arrhæ acquiruntur consummato matrimonio, & non per osculum, *lib. 6. n. 18. di. 22.*

3 Arrhæ Hispanæ non sumuntur pro eo, quod traditur in signum matrimonij contrahendi, de quo actum est: sed sunt donatio facta sponsæ per sponsum in remunerationem pudicitia, vel notabilitatis, vel dotis sponsæ, quas soluto matrimonio sponsa lucratur. Donatio verò propter nuptias antiquitus nõ reddebatur soluto matrimonio, & hæc est differentia inter arrham & donationem propter nuptias, quæ conferebatur pro oneribus matrimonij, *lib. 6. disp. 1. n. 1.*

4 Arrhæ nõ datur in præmiũ virginitatis, nec sunt restituendæ ab ea, quæ verè virgo nõ est; licet à marito virgo crederetur, *l. 6. d. 27. n. 3. & 4.*

5 Arrhæ non requirunt insinuationem, licet summam insinuationem ad sui valorem indigentem excedant, dummodo non excedant decimam bonorum partem, quæ vir tunc possidet, *lib. 6. disp. 29. nu. 3.* Et Arrhæ possunt constitui ante matrimonium, vel post, siue sit consummatũ, siue non *l. 6. di. 28. n. 1. & 2.*

6 In regno Castellæ vir tantum potest decimam

cimam bonorum partem pro Arrhis promittere vxori. Potest tamen excedere octauam dotis sponsæ partem, & vxor etiam potest cōstituire arrhas viro, non excedendo decimam bonorum eius partem, *libr. 6. disp. 29. numer. 1. 2. §. 4.*

7 Arrhæ possunt promitti de bonis præsentibus & futuris, vxorque eligere poterit tempus, quo bonorum viri valor computandus sit, & tunc decimam bonorum non debet excedere, & promissio de solis bonis præsentibus intelligitur, si futura non exprimantur. Vnde sola bona, quæ tempore promissionis maritus possidebat, ad taxandam arrharum quantitatem inspicienda sunt, siue augeantur siue diminuuntur. Idem dicendum, quamuis tempore promissionis nulla bona haberet; imò licet vir obliget bona præsentia & futura pro arrharum securitate, nisi in promissione arrharum explicet, se promittere de bonis futuris, promissio intelligitur facta de solis bonis præsentibus, *lib. 6. disput. 29. à num. 5. vsque ad 9.* Et promittens arrhas, licet non habeat hæredes necessarios, non potest excedere decimam bonorum partem, *ibidem nu. 10.*

8 Cum de bonorum computatione facienda tractatur, vt liqueat quantitas decimæ arrharum, deducendum est omne æs alienum, & onera, & tributa, quæ soluuntur, & æstimandus est valor officiorum vendibilium; secus de non vendibilibus. Item computanda sunt
etiam

etiam illa, ad quæ vir habet actionem, *lib. 6. disp. 29. nu. 11. 12. & 13.*

9 Si arrhæ excedant decimam bonorum partem, non sunt omnino inualidæ, sed tantum quoad excessum. Idem dicendum, si fundus excedens valorem decimæ constituatur nomine arrharum, vel sponsalitiæ largitatis, *lib. 6. disp. 29. nu. 14. & 16.* Tamen quidam tertius, vel extraneus, vel viri consanguineus potest nomine arrharum ultra decimam bonorum validè vxori promittere; nisi donetur à consanguineis, vel extraneis, non verò de proprijs bonis, sed sponsi, vel si donans vult, vt donationem acquirat maritus. *ibid. nu. 8.*

10 Decima arrharum computanda est secundum bona, quæ reuèra erant promittentis tempore promissionis, *lib. 6. disput. 3. num. 20.* Et si bona fuerint maioratus, computatio debet fieri ad respectum vsus fractus, seu reddituum, quos promittens arrhas percepturus est, toto vitæ suæ spatio deductis expensis, *lib. 6. disp. 31. à nu. 1. vsque ad 4.*

11 Arrhæ ultra decimam non sunt validæ in foro conscientiæ quoad excessum, sed debent restitui nulla iudicis sententia expectata, *lib. 6. disp. 33. nu. 2.* Nec quoad excessum confirmantur iuramento, nec obligant, nec indigēt relaxatione, *lib. 6. disp. 34. nu. 2.*

12 Vxor, & eius hæredes non tenentur probare, esse arrhas intra decimam bonorum partem, vt eas obtineant, sed incumbit viro, vel

B

eius

eius hæredibus. Præcipuè quando vxor, vel eius hæredes arrhas iam possident; vel adsunt aliqua coniecturæ, & præsumptiones, quibus iudices sibi quodammodo suadent, arrhas minimè excedere decimam, *lib. 6. disp. 35. à n. 1. vsque ad 5.*

13 Arrhæ sunt extrahendæ ex ea parte, de qua potest vir in præiudicium ascendentium, vel descendentium disponere, vt in Castella de quinto bonorum, si filij supersint ex priori matrimonio, vel ex tertio si solos ascendentes habeat, & si tempore promissionis carebat filijs, sunt extrahendæ ex toto hæreditatis corpore, licèt post promissionem nascantur. Et sic potest, non obstantibus illis, pater in vita, vel in morte disponere de integro quinto, *lib. 6. disp. 36. nu. 14. 15. & 16.*

14 Arrhæ non sunt soluendæ, quando dos promissa non soluitur. Et quando non soluitur integra dos, vel plus æquo æstimatur, potest minui pro rata dotis non solutæ, vel pluris æstimatæ, quantitas arrharum. Nisi matrimonium initum fuerit habitâ fide de dote certo tempore soluenda, & ante id tempus matrimonium dissolutum fuerit. Tunc enim, licèt dos soluta non fuerit, tenetur vir, vel eius hæres ad integras arrhas soluendas. Tenetur etiam ad integras arrhas, si vir partem dotis remittat, *lib. 6. disp. 37. nu. 1. vsque ad 4.*

15 Minor potest promittere arrhas de bonis immobilibus, quæ seruâdo seruari possunt cum

cum iudicis decreto. Et quando sine decreto promittat, & donet huiusmodi bona nomine arrharum, ratificabitur donatio hæc transacto quinquennio, postquam minor impleuerit. Viginti quinque annos, *l. 6. di. 38. n. 3. & 7. & 8.* Itē potest minor promittere arrhas de bonis mobilibus, vt pecunia, solum cum autoritate curatoris, si eū habeat; & si sine ea arrhas promittat aut donet, obligatur naturaliter. Et si minor det arrhas moderatē, non potest implorare restitutionis beneficium. Quando autem dicatur quantitas moderata, vel non, relinquatur arbitrio prudentis. *ibid. num. 39. 40. & 41.*

16 Promissio arrharum valebit facta à minori accedente iuramento, siue bona sint mobilia, siue non; & siue intercedat autoritas curatoris, aut iudicis, siue non: nec poterit vti beneficio restitutionis, nisi casu quo maiori competat, *ibidem. num. 43. lib. 6. disp. 38.*

17 Filius familias potest donare arrhas inconsulto patre, etiā promittere, *l. 6. disp. 39. n. 11.*

18 Mater, quæ secundo non nupit, quemcunque ex descendētibus meliorare potest in tertia & quinta arrharum parte. Et melioratio generalis bonorū facta comprehendit arrhas. Potest que quintam partem cuiuslibet extraneo legare; & ita nullum est discrimen inter arrhas & cætera bona in regno Castellæ. Item habēs solos ascendentes potest de sola tertia arrharum parte in eorum præiudicium dispone-

1e in eodem regno Castellæ, *lib. 6. disp. 40. nu. 4. & 7.*

19 Mulier secundò nubens tenetur referuare arrhas filijs prioris matrimonij, quas ab eorum patre accepit; & inter illos sunt æqualiter diuidendæ ex testamento, aut ab intestato. Nec potest ex illis instituere maioratum, aut meliorare quemcumque eorum filiorum, siue vir dedisset arrhas, siue alius nomine eius, *lib. 6. disp. 41. nu. 3.*

Aspectus.

1 Aspectus & verba turpia inter coniuges absque pollutionis periculo, nunquam sunt peccata mortalia. Erunt tamen venialia, si ad voluptatem, licita autem, si ad procurandum copulam referantur, *lib. 9. disp. 44. nu. 13.* Est tamen peccatum mortale, quando adsit periculum pollutionis; secus dicendum, si sola distillatio sequatur, *lib. 9. disp. 41. & 42.*

2 Aspectus turpes inter omnino solutos sistendo in eorum delectatione, communiter non sunt mortales, sicut tactus, sed solum veniales. Nisi aspectus sit ordinatus ad aliũ malum finem aut sint valde turpes, quamuis non ex libidine fiant, sed ex indiscreta mortificatione, aut curiositate. Nisi ob solã curiositatẽ videat aliquis personam diuersi sexus nudatam breui tempore, vt non detur occasio magnæ commotionis in corpore; vel si ratione ætatis puerilis, aut lenilis, aut frigidissimæ cõplexionis cesset id periculum commotionis
magnæ